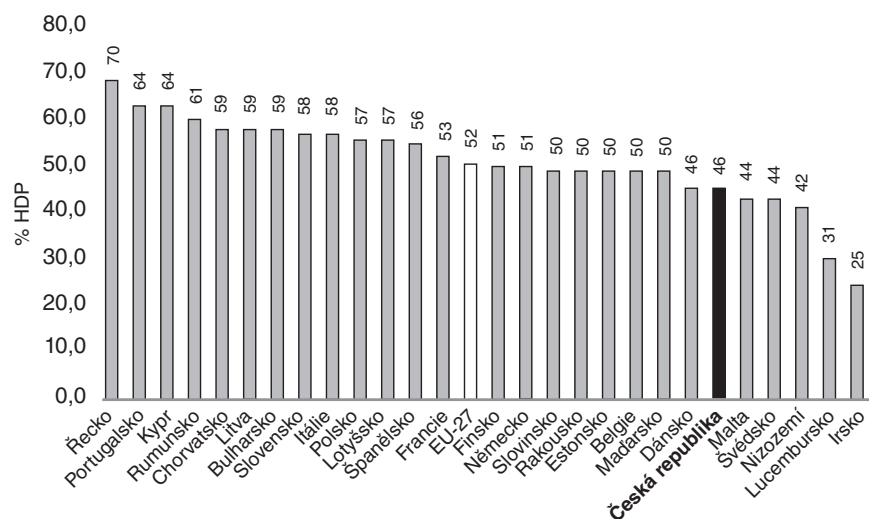


## 2 Spotřeba

V této kapitole se budeme podrobněji věnovat rozboru jednotlivých teorií, které se snaží vysvětlit chování spotřeby domácností. Nalezení co nejvíce realitě odpovídající teorie je mimořádně důležité, mimo jiné z důvodu co nejpresnějšího odhadu budoucího výkonu celé ekonomiky. V této souvislosti je nutno si uvědomit, že spotřeba domácností tvoří značný podíl na celkových agregátních výdajích. Z obr. 2–1 je patrné, že např. v České republice na spotřebu domácností v roce 2020 připadalo 45,6 % hrubého domácího produktu, v Řecku to bylo dokonce více než 70 %, kdežto v Lucembursku „jen“ 25,1 % celkových výdajů.



Pramen: Eurostat (6. 3. 2022), u některých států prozatímní údaje

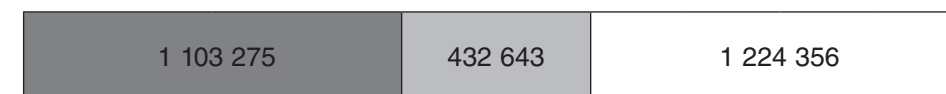
**Obr. 2–1 Spotřební výdaje domácností a neziskových institucí v % z HDP v členských zemích EU roce 2020**

Ještě předtím, než se podrobněji podíváme na jednotlivé teorie, bude vhodné si vymezit, co si vůbec pod spotřebou domácností můžeme představit. Spotřebou domácností chápeme výdaje domácností, a to na:

- předměty krátkodobé spotřeby, jako jsou např. potraviny, nápoje, denní tisk, tabák atd.,

- předměty střednědobé a dlouhodobé spotřeby, jako jsou např. auta, elektronika, nábytek apod.,
- služby, jako jsou např. doprava, vzdělávání, rekreace apod.

Na obr. 2–2 je zachyceno rozdělení spotřeby domácností v České republice v roce 2021 podle výše uvedeného členění.



Pramen: ČSÚ, roční národní účty (6. 3. 2022)

**Obr. 2–2 Rozčlenění výdajů domácností na spotřebu v České republice v roce 2021 v mil. Kč (běžné ceny, domácí pojetí, předběžné výsledky)**

### 2.1 Keynesova teorie spotřeby

Nejdříve probereme teorii spotřeby, kterou vyložil ve své knize *Obecná teorie zaměstnanosti, úroku a peněz* v roce 1936 anglický ekonom John Maynard Keynes.

Spotřeba ( $C$ ) má podle Keynesese dvě základní složky. První složkou je *autonomní spotřeba* ( $C_a$ ), jejíž výše je nezávislá na velikosti disponibilního důchodu domácnosti. I při nulovém disponibilním důchodu domácnosti přece jen něco spotřebovávají, např. základní potraviny. Ihned vyvstane otázka, z čeho ji domácnosti financují? Jak si uvedeme později, zdrojem jejího financování jsou dřívější úspory. Druhou složkou je tzv. *indukovaná spotřeba* ( $c_{YD}$ ), jejíž výše závisí na disponibilním důchodu domácností.

Potom lze spotřební funkci vyjádřit rovnicí:

$$C = C_a + c_{YD} \quad (2.1)$$

Disponibilní důchod domácností ( $YD$ ) je tedy důchod, který mají domácnosti skutečně k dispozici. My budeme v dalším výkladu předpokládat, že disponibilní důchod dostaneme tak, že od produktu ( $Y$ ) odečteme daně (autonomní ( $T_a$ ) a důchodové ( $tY$ )) a přičteme transfery ( $TR$ ). Důchodová daň přitom závisí na